

Az efemer kiadványok gyűjtésének nemzetközi gyakorlatáról és annak tanulságairól

DANCS Szabolcs

Bevezetés

Nehezen vitatható, hogy a könyvtárakban folyó gyűjteményszervezés is egyike azoknak a területeknek, amelyeken a költségkímélő megoldások keresésének megvan a maga létjogosultsága. Talán nem túlzás úgy fogalmazni: kétszer megfontolandó, hogy mire és miként fordítjuk energiáinkat, még ha olyan, a magyar kultúra fennmaradása szempontjából jelentősnek ítélt feladatokról is van szó, mint a hungaricumoknak az utókor számára történő megőrzése, hosszú távú archiválása.

Sherri Berger a megőrzés változó etikájáról szóló tanulmányában¹ a következőképpen fogalmaz (kiemelések tőlem, D. Sz.): „A megőrzés etikáját bonyolultabbá teszi, ha két alapigazságot

veszünk tekintetbe: az információs alkotások mindig az értékcsökkenés irányába mozognak, a folyamat a használattal gyorsul; nincs elegendő forrás – vagy tárolóhely – a legteljesebb mértékű megőrzéshez. Ezekből az alapigazságokból következik, hogy *a megőrzés etikája lényegében a válogatási folyamathoz kapcsolódik*. Szigorúbb értelemben véve a megőrzéshez történő válogatás azt jelenti, hogy meghatározzák, mely forrásokat éri meg hosszú távon őrizni. [...] *A korlátozott források és az anyagok növekvő mennyisége (entropy) kikényszeríti, hogy értékítélet alapján végezzünk etikai válogatást és hozzunk a megőrzésre vonatkozó döntéseket.*”

Az efemer kiadványok gyűjtése tehát morális kérdés is egyben. Szempontjaink újragondolásához kézenfekvő kiindulási alap a nemzetközi gyakorlat szemrevételezése.

Az angolszász gyakorlat

Library of Congress (USA)

A Kongresszusi Könyvtár (LC) efemer kiadványnak tekinti a *kereskedelmi forgalomba nem kerülő*, „nemkönyv” jellegű kiadványokat², így például a röpiratokat (pamfleteteket), számológé-
dülákat, röplapokat, egylapos nyomtatványokat (aprónyomtatványokat), hírleveleket, plakátokat stb.

A könyvtár hangsúlyozottan *szelektíven gyűjti* ezt a dokumentumtípust, valamint igyekszik más gyűjteményekkel együttműködni a gyűjtésében.

Az efemer kiadványok gyarapítása során érvényesített alapelvek:

- 1) a gyűjtésnek célirányosan az egyes földrajzi területeken, közigazgatási egységekben végbemenő politikai, társadalmi változásokat, jellemző ideológiai irányzatokat stb. tükröző, dokumentáló kiadványokra szükséges koncentrálnia;
- 2) a gyűjtésnek a dokumentumok szigorú rangsorolásán kell alapulnia: kizárólag olyan kiadványokat kell gyűjteni, amelyek magas prioritásúnak tekinthetők a könyvtár olvasóinak, a Kongresszusnak, a szövetségi kormányknak és a kutatóknak a szemszögéből; a gyors gazdasági, társadalmi változások által érintett földrajzi területek tekinthetők magas prioritásúknak, ezek is a külpolitika, hadászat, gazdasági politika tekintetében.
- 3) az egyes földrajzi területekre koncentráló gyűjtést addig kell folytatni, amíg az a kritikus érdeklődés tárgya, ezért az efemer kiadványok gyűjtésének projektszerűnek kell lennie;
- 4) az efemer gyűjteményeknek a könyvtár már létező gyűjteményeihez kell illeszkednie, azokat kell erősíteni, kiegészíteni; ha az egy bizonyos földrajzi területre vonatkozó efemer kiadványok gyűjtése előre láthatóan

nem ölel majd át hosszabb időszakot, érdemes együttműködést kezdeményezni más, az adott kiadványok gyűjtésére szakosodott intézménnyel;

- 5) a gyűjtésnek a reprezentatív mintavétel elvén kell működnie, szigorú szelekció megvalósításával, a támogatással megvalósuló projektek esetében is.

British Library

A Brit Nemzeti Könyvtár (BL) gyakorlatáról a Könyvtártudományi Szakkönyvtár segítségével kaphattam képet*. Ez alapján a következők mondhatók el a brit nemzeti könyvtárban folytatott gyakorlatról.

A BL kötelepéldány-előírásai között találjuk a következő kitélt:

„A kötelepéldány-szolgáltatási kötelezettség vonatkozik minden könyvre, röpiratra, időszaki kiadványra, egylevelés nyomtatványra, kottára, térképre, tervrajzra, grafikonra vagy táblázatra és minden egyéb hasonló kiadványra. A kiadóknak ugyanakkor a következő kategóriájú kiadványokat csak a *British Library* külön írásos kérésére szükséges beszolgáltatniuk: *belső jelentések, vizsgaanyagok, helyi menetrendek, határidőnaplók, fali-és asztali naptárak, poszterek.*”³

A tájékoztatásból kiderül, hogy aprónyomtatványokat jellemzően nem gyarapítanak módszeresen, aktív jelleggel: egyfelől a pénzügyi keretek szűkössége miatt, másfelől a rendszeres ingyenes beszerzési források hiányából fakadóan. Hasonlóképpen hiány regisztrálható a feldolgozáshoz szükséges ráfordítások terén: nincs rendelkezésre álló kellő személyzet, sem elég idő. Vannak azonban a könyvtárnak erősségei a korábbi nagyobb adományokból eredően, és jelentős, különösen értékesnek ítélt gyűjteményeket továbbra is elfogadnak vagy vásárolnak. Ezeknek a feldolgozásához, illetve magához a beszerzéshez pályázati pénzek elnyerésével

* Hegyközi Ilona tájékoztattott a BL egyik munkatársával folytatott informális levélváltásáról.

próbálnak plusz forrásokat szerezni. A dolog ad hoc jellegéből adódik, *hogy a gyűjtőkori szabályzatok nem térnek ki konkrétan az efemer kiadványok gyűjtésére, ez a kiadványtípus inkább az egyes gyűjteményleírásokban nyer említést.* A BL most kidolgozás alatt álló Tartalomstratégiája („Content Strategy”) szintén tárgyköri alapokra helyezi a gyűjtési politikát, *az efemer kiadványok, tehát továbbra sem fognak önálló kategóriát képviselni.*

Németország

A németországi gyakorlatra a Német Nemzeti Könyvtár gyűjtőkori szabályzatának⁴ kisnyomtatványokra vonatkozó fejezete (2.1.1.8) alapján következtethetünk.*

Az anyag áttanulmányozásának egyik tanulsága, *hogy az efemer kiadványok gyűjtése során érvényesítendő elvek nem ragadhatók meg néhány egyszerű szabály rögzítésével.* A német kollégák a kiadványtípus sokszínűségét szem előtt tartva „a világ komplexitásával való szembenézést” választották, vagyis néhány tartalmi vagy formai szelekciót előíró alapelv kőbe vésése helyett egyenkénti útmutatással szolgálnak a különböző típusok gyűjtésére vonatkozólag.

Egyes, az apró- és kisnyomtatványok gyűjtőkori meghatározásakor esetlegesen hasznosítható szempontot azonban kihámozhatunk a hosszas felsorolás áttanulmányozása során a gyűjtendő és nem gyűjtendő dokumentumok körére:

Nem gyűjtendő

- ⊗ a kereskedelmi célú, reklámjellegű dokumentumok,
- ⊗ az alkalmi jellegű, nem vagy kevés szöveges tartalommal bíró dokumentumok,
- ⊗ a kis terjedelmű kiadványok (ez oldalszámában meghatározandó),
- ⊗ a nem országos jellegű dokumentumok (pl. helyi telefonkönyvek),

- ⊗ a jogi személyek által vagy megbízásából kiadott kiadványok,
- ⊗ a belső terjesztésű (vállalati) sokszorosított anyagok.

Gyűjtendő

- ⊗ a sorozati jelleggel bíró kiadványok a terjedelmi szempont figyelembe vételével („éves periodika esetén a kiadványnak 96 oldalnál nagyobb terjedelműnek kell lennie, az ennél gyakrabban megjelenő periodikánál 24 oldal feletti terjedelem a követelmény”),
- ⊗ a gyűjteményes jellegű kiadványok,
- ⊗ a hosszabb időtartamot átfogó kiadványok (pl. éves koncertprogram).

Franciaország

Sébastien Lemerle, a Francia Nemzeti Könyvtár (BnF) illetékes munkatársa véleménye szerint az efemer kiadványok gyűjtése a BnF-ben inkább a kötelespéldány-rendelet által rájuk rótt, kényszerűen teljesítendő kötelességként fogható fel, mint egy szabadon hozott döntés következményeként.⁵ E kiadványtípus archiválható, de egyedi feldolgozására nem kerül sor. Az efemer gyűjtemény a más szóval kisnyomtatványoknak („publications mineures”) ítélt kiadványokat öleli fel (a „mineure” szó nem fizikai értelemben jelent kicsit, inkább a tartalmában „kisebb jelentőségű”, „másodlagos” stb. értelemben használatos). Ez a fogalom lefed tehát minden olyan kiadványt, amely nem könyv vagy folyóirat. Lemerle a dokumentumtípus meghatározását illetően az UNESCO kiadványstatisztikára vonatkozó ajánlására⁶ hivatkozik (1.1./b), melynek értelmében efemer jellegű kiadványoknak („publications considérées comme ayant un caractère éphémère”) tekintendők a következők:

- ⊗ menetrendek, árjegyzékek, telefonkönyvek stb.,

* A dokumentumot László Katalin fordította: eredménye egy 14 oldalas dokumentum, amely tételesen felsorolja, mely dokumentumtípusok gyűjtendő, melyek nem.

- © színházak, kiállítások, vásárok stb. programjai/műsorfüzetei,
- © szervezeti szabályzatok, szervezetek költségvetési mérlegei, vállalati irányelvek, hírclevelek stb.,
- © naptárak stb.

Az ajánlás e dokumentumokat a statisztikaszolgáltatás vonatkozásában kivételekként határozza meg.

A BnF efemer gyűjteménye passzív módon épül, ugyanakkor mindent befogad. *A kritériumok, amelyek alapján egy kiadványt kisnyomtatványnak vagy efemernek ítélünk, folyamatosan változnak, mivel e két fogalom nem annyira egy dokumentumtípust, hanem inkább egy kezelési módot takar, végső soron pedig a dokumentum jelentőségéről való döntéshozatal.*

A BnF felfogásában a kisnyomtatványok, illetve efemer jellegű kiadványok két fogalom szerint ragadhatóak meg: az egyikre jellemző a *gyors elévülés* (ide tartoznak a naptárak, horoszkópok, ünnepi rendezvények programjai, valamint – a forrás által problematikusként jelzett – rendelési katalógusok, szervezeti beszámolók, vizsga évkönyvek); a másikkra az ún. „*kevés szerzői tartalom*” (publication à faible contenu d’auteur), melyen belül kilenc kategóriát különböztethetünk meg (az ide tartozó kiadványok nem képezik a nemzeti bibliográfia részét):

1. reklám jellegű dokumentumok, kereskedelmi katalógusok, (áruházi, gyári stb.) prospektusok,
2. ipari, pénzügyi, kereskedelmi társaságok, szervezet által kiadott szabályzatok, előírások, pénzügyi kimutatások, belső szabályzatok, hivatali ügyiratok, működési beszámolók, hírclevelek stb.,
3. szervezetek, helyi idegenforgalmi irodák, utazási irodák sportklubok stb. által kiadott brosúrák, leprellők, programfüzetek,
4. szigorú értelemben vett efemer kiadványok, úm. termékkatalógusok, kiállítási katalógusok, programfüzetek, almanachok,
5. műszaki dokumentumok, felhasználói kézi-

könyvek, szoftverhasználati útmutatók,

6. naptárak, munka- és gyűjtőfüzetek,
7. oktatási dokumentumok, úm. vizsga évkönyvek, sokszorosított anyagok,
8. propagandairatok, röpiratok, plakátok, amelyek nem annyira kötelempéldányként érkeznek, hanem inkább a kollégák gyűjtik be, vagy ajándékként kapja a könyvtár,
9. magánjellegű dokumentumok, értesítők, üdvözlőkártyák, szórólapok, amelyeket ajándékként kap a könyvtár, vagy külön kéri a beszolgáltatásukat az előállítótól.

Ez a Sébastien Lemerle-től származó felsorolás összhangban van a BnF gyűjtőkori szabályzatában megfogalmazottakkal.⁷ Említést érdemel ugyanakkor, hogy utóbbi dokumentumnak a 4. kategóriához kapcsolódó sorában azt olvashatjuk: „documents éphémères, à la limite des périodiques (catalogues officiels, programmes, listes d’exposants de salons, foires, expositions universelles, calendriers, almanachs, horaires, annuaires...)”, azaz a periodika-jellegű kiadványok is beleértődnek ebbe a meghatározásba.

A BnF egy másik munkatársa, *Nicolas Petit* vélekedése szerint *az efemer kiadványok könyvtárba kerülésükkel, archiválásukkal elvesztik efemer voltukat.* Az ilyen gyűjtemények legitimitásáról az idő dönt.⁸

Svédország

A Svéd Királyi Könyvtár (Kungliga biblioteket) efemer kiadványok részlegének munkatársánál, *Maja Markhouss*nál e-mailben érdeklődtem az ottani gyakorlat iránt. Válaszlevelében mindekenelőtt felhívta a figyelmet az efemer kiadványok definíciójának és általában a különböző kiadványtípusokat, gyűjteményrészeket egymástól elválasztó határvonalak meghúzásának problematikus voltára.

Jóllehet a svéd kötelempéldány-törvény értelmében a nyomdák kötelesek minden nyomtatott

termékből egy példányt beszolgáltatni, a könyvtári szabályozás csupán a 16 oldalnál nagyobb terjedelmű monográfiák egyedi feldolgozását írja elő. Vállalatok, szervezetek, hatóságok stb. belső terjesztésű kiadványai nem kerülnek katalogizálásra abban az esetben sem, ha terjedelmük meghaladja a 16 oldalt. Egy kereskedelmi katalógus vagy használati utasítás akkor is efemer kiadványnak tekintendő, és így nem kerül egyedi feldolgozásra, ha 100 oldalnál nagyobb a terjedelme.

Az efemer kiadványokat tehát elsősorban csoportosan dolgozzák fel, ugyanakkor előfordul, hogy egy brosúra olyan fontos tartalommal bír, hogy egyedi feldolgozásra érdemesnek ítélik.

Ami a vonatkozó fogalomhasználatot illeti, az utóbbi időkben svédül a „mindennapi használatra szánt nyomtatványok” jelentéssel bíró „vardagstryck” kifejezést használják, amelyet angolra „ephemera”-ként fordítanak. Korábban „nyilvántartásba nem vett (nem katalogizált) nyomtatványokról”, még korábban „kisnyomtatványokról” beszéltek.

Tanulságok, kérdések, javaslatok

Jóllehet a nemzetközi gyakorlatból egyértelműen egyfelé mutató irányelveket nem olvashatunk ki, akadnak a külföldi példák között olyanok, amelyek megfontolásra érdemesek.

A gyűjtendő efemer kiadványok körének a szűkítése

Láthatjuk például, hogy jellemzően szűkebb a gyűjtendő apró- és kisnyomtatványok köre: nemigen gyűjtene például alkalmi kiadványokat, árucímkét, levelezőlapot, meghívót, műsorfüzetet, naptárat stb. Összeállításom elején már utaltam arra, hogy az efemer kiadványok (nemzeti) könyvtári gyűjtése morális kérdés is egyben. Végig kell gondolnunk, milyen *valóban* adekvát választ tudunk adni az adófizetőkben jogosan felmerülő kérdésre, hogy mit és miért gyűjtünk, dolgozunk fel és archiválunk.

Az a gyakorta hangoztatott érvelés, amely a „Ki tudja, száz év múlva mire lesz szükség?” kérdés megválaszolhatatlanságán alapul, messze nem állja meg a helyét. Hogy tovább menjek: nem tükrözi a közszolgálatot végzőtől elvárható felelősségérzetet, hiszen nyitva hagyja a kérdést: 1) mik a korlátai a gyűjtésnek? – ezzel az érveléssel nagyjából bármit gyűjthetünk, ami a kezünk ügyébe kerül, mindezt a jövő nemzedékeinek homályos érdekeire hivatkozva; 2) mi a lehetséges ösztársadalmi haszna, hozadéka a gyűjtésnek a befektetett energiához (voltagepp az adóforintokhoz) mérten? Például, ha valaki száz év múlva ír egy nem jelentős hatású szakdolgozatot vagy doktori disszertációt az ingyenes reklámújságok 21. századi történetéről, mennyiben lesz ennek a feltehetően áttételes gazdasági megtérülés tekintetében is elenyésző haszonnal bíró műnek az értéke egyensúlyban a gyűjtés, tárolás, feldolgozás száz esztendő alatt felhalmozódott költségeivel? Mekkora a realitása az ésszerű megtérülésnek? És mennyire indokolható adófizetői szemszögből ennek a rendszernek a fenntartása?

Közintézményi dolgozóként nem háríthatjuk el magunktól az értékelő válogatás felelősségét, bármily vonzó, kényelmes pozíciót is kínál a jövő felhasználói érdekére való hivatkozás. A száz esztendő múlva élők igényeinek, szükségleteinek feltérképezhetetlenségéből nem következik, hogy a múlt és jelen tapasztalatai alapján nem bocsátkozhatunk a munkánk ésszerű megítélését lehetővé tevő feltételezésekbe a jövőre vonatkozóan, és végezhetünk ez alapján értékelvű szelekciót.

A leírtak – érzésem szerint – fokozottan érvényesek az efemer jellegű kiadványok dömpingszerű előállításának korában, amikor a jövő kutatói jó eséllyel bizakodhatnak a széles körben és nagy mennyiségben terjesztett, jórészt digitálisan születő dokumentumok személyi vagy vállalati archiválás révén történő fennmaradásában. Tegyük mindehhez hozzá, hogy az egyes aktuálisan gyűjtött, de a feldolgozás és tárolás tekintetében is problematikus kiadványtípusok (reklámújsá-

gok, árucímkék) iránt megmutatkozó jelenlegi marginális érdeklődés sem lehet hivatkozási alap, ha a jövő kutatóinak igényeiről szeretnénk képet alkotni, hiszen ez esetekben leginkább a kínálat által meghatározott keresletről van szó, vagyis az adott kutatói érdeklődés nem mutatkozna, ha nem állna rendelkezésre a figyelmet valamiképp magára terelő gyűjtemény. Az efemer kiadványokat érintő – ugyancsak ritka – hatósági megkeresések célpontjai pedig a nemzeti könyvtár helyett lehetnének az előállítók vagy azok a közgyűjtemények, amelyek gyűjtőkörébe ezek a kiadványok jobban illeszkednek (ld. 5.4).

Az „efemer kiadvány” terminus bevezetése

Érdemes volna továbbá elgondolkodnunk azon, hogy a némileg félrevezető kis- és aprónyomtatvány fogalom páros/körülírás helyett a – véleményem szerint – jóval kifejezőbb, a nemzetközi gyakorlatban is elfogadott és használt⁹ „efemer kiadvány” terminust használjuk.¹⁰ Nem újszerűtől kezdemenyezésről van itt szó: a magyar könyvtári szakzsargonhoz ma is hozzátartozik ez a terminus¹¹, egyesekben mégis ellenérzést kelt etimológiája miatt. Az „efemer” szó sokat hangoztatott „gyorsan elévülő” jelentése azonban nem a kiadványok értékére, hanem tartalmuk aktualitására utal. Senki nem vonja kétségbe, hogy egy efemer kiadvány adott esetben fontos forrásértékkel bír. Ez sem indokolja ugyanakkor a dokumentumtípus teljes körű, kritikátlan gyűjtését és megőrzését.

Az UNESCO ajánlás kiindulási pontként való elfogadása

Az efemer kiadványok meghatározása körülményes, és a legegyszerűbb (egyben legbonnyolultabb) módon egy sok elemű glosszarium felépítésével lehetséges. Egy elméleti alapokon nyugvó gyűjtőköri szabályzatban tehát érde-

mes az UNESCO 1985-ös, kiadványstatisztikák összeállítására vonatkozó ajánlásában megfogalmazottakra építenünk, amelynek részletes kibontása lehet akár egy tipológiai teaurusz, amely rendelkezik az egyes dokumentumtípusok gyűjteményi kezeléséről.

Gyűjtőköri kooperáció kezdeményezése

Kiemelt tanulság a gyűjtőköri kooperáció jelenléte a nemzetközi gyakorlatban. *Érdemes lenne körüljárni, hogy egyes kiadványtípusok nem illeszkednek-e inkább más közgyűjtemények, esetleg múzeumok tematikus vagy helytörténeti jellegű gyűjteményeibe, nem mutatkozik-e nagyobb érdeklődés irányunkba olyan területen, ahol a tágabb kontextusban való értelmezhetőséget lehetővé tevő, kutatható állomány áll rendelkezésre.* Példa lehetne az olyan típusú dokumentumoknak, mint amilyen például az árucímke, a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeummal együttműködésben történő gyarapítása, illetve a múzeum gyűjtőkörébe utalása.

Tematikus megközelítés

Elgondolkodtató a tematikus megközelítés gyűjtőköri elvvé emelése. A nemzeti könyvtár esetében ez példának okáért jelenthetné azt, hogy kiemelten gyűjti az 1848–49-es és az 1956-os forradalom- és szabadságharc, az első világháború, az 1989–90-es magyarországi rendszerváltás, illetve általában a választások anyagait. *A tematikai szűkítésen alapuló állománygyarapítás egy kevésbé ambiciózus, ugyanakkor a teljesíthetőség tekintetében – is – kecsegtetőbb vállalat volna.*

Zárszó

Jelen cikk megírásával egyfelől az egyes külföldi gyakorlatok ismertetése volt a céltom, másfelől egyfajta vitairat publikálása, hogy a könyvtári nyilvánosság elé bocsássam az efemer kiadványok gyűjtésének jelenlegi hazai gyakorlatá-

val kapcsolatban felmerülő gondolataimat, ha úgy tetszik kételyeimet, valamint, hogy egyfajta segédanyaggal szolgáljak e gyakorlat újragondolásához.

Irodalom

1. BERGER, Sherri: A megőrzés változó etikája: a gyakorlat és a felelősség újrafogalmazása a 21. században. = Könyvtári Figyelő, 56. évf., 2010. 2. sz., 289–294. p. The evolving ethics of preservation: redefining practices and responsibilities in the 21st century. The Serials Librarian, 57. vol. 2009. 1–2. no. 57–68. p. (Ref.: Viszocsekné Péteri Éva) – <http://ki.oszk.hu/kf/2010/10/a-megorzes-valtozo-etikaja-a-gyakorlat-es-a-felelosseg-ujrafogalmazasa-a-21-szazadban/>
2. A Kongresszusi Könyvtár efemer kiadványok gyűjtésére vonatkozó gyűjteményszervezési politikájának ismertetése a következő forráson alapul: Library of Congress Collections Policy Statements – www.loc.gov/acq/devpol/ephemera.pdf
3. Legal deposit in the British Library – <http://www.bl.uk/aboutus/stratpolprog/legaldep/index.html#deposit>
4. Sammelrichtlinien, Deutsche Nationalbibliothek (Leipzig, Frankfurt am Main, Berlin). 2009 – <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:101-2009033003>
5. Éphémères et curiosités : un patrimoine de circonstances, actes du colloque (p. 97–98.) – http://www.arald.org/ressources/pdf/divers/Actes_colloque_MPE_2004.pdf
6. Recommandation révisée concernant la normalisation internationale des statistiques relatives à la production et à la distribution de livres, de journaux et de périodiques – http://portal.unesco.org/fr/ev.php-URL_ID=13146&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html
7. Charte documentaire des acquisitions de la Bibliothèque nationale de France (p. 51.) – www.bnf.fr/documents/charte_doc_acquisitions.pdf
8. Éphémères et curiosités : un patrimoine de circonstances, actes du colloque (p. 115.) – http://www.arald.org/ressources/pdf/divers/Actes_colloque_MPE_2004.pdf
9. Egy példa az IFLA nemzeti bibliográfiai nyilvántartásának űrlapja, amelynek egyik sora: „Exclusions policies applied, e.g. grey literature, computer games, ephemera etc.” – http://www.ifla.org/files/bibliography/template_national_bibliographies_0.doc
10. Megtartva természetesen az „aprónyomtatvány” kifejezést az „egyleveles nyomdai termék” értelmében.
11. Csak egy példa a „Magyar Nemzeti Bibliográfia. Könyvek bibliográfiája” online adatbázisnak a Könyvtári Intézet honlapján található leírásából (kiemelés tőlem): „Nem tartoznak a bibliográfia gyűjtőkörébe az alap- és középfokú tankönyvek, a felsőoktatási jegyzetek, a különlenyomatok (kivéve, ha sorozat keretében jelentek meg), a gyártmányismertetők és -katalógusok, a szabványok (kivéve, ha gyűjteményként jelentek meg), a szabadalmi dokumentumok, a propaganda és *efemer kiadványok*.” – <http://ki.oszk.hu/content/magyar-nemzeti-bibliogr-fia-k-nyvek-bibliogr-fi-ja>

Az EBSCOhost szolgáltatás finanszírozási szerkezetének változása

Az EBSCOhost adatbáziscsomag 2012 első félévétől az EISZ program részévé válik.

A program részeként az EBSCOhost szolgáltatás finanszírozási konstrukciója megváltozik: megszűnik az ingyenes elérhetősége.

A szolgáltatás további igénybevételéhez önrész befizetése szükséges. Ennek mértéke az igénylők számára a teljes előfizetési díj 20%-a, de intézményenként legalább 50 000 forint.

További információ az MTA Könyvtára EISZ – Elektronikus Információs Szolgáltatás

információs blogjában olvasható: <http://eisz.mtak.hu>

(Forrás: <http://ki.oszk.hu> Hangodi Ágnes híre 2012. 05. 10.)